

Aanbevelingen en suggesties

*De aanbevelingen 2010
De aanbevelingen 2009 tot 1999
De suggesties*

De aanbevelingen

De Ombudsdienst Pensioenen kan twee soorten aanbevelingen doen.

Overeenkomstig artikel 16 van het oprichtingsbesluit kunnen wij aan de pensioendiensten elke aanbeveling richten die wij nuttig achten.

De officiële aanbevelingen

Met deze officiële aanbevelingen nodigen wij de pensioendienst uit om zijn beslissingen en/of werkwijzen te herzien wanneer wij vastgesteld hebben dat deze niet in overeenstemming zijn met de wetten en reglementen of met de principes van behoorlijk bestuur of nog wanneer wij de billijkheid inroepen.

De algemene aanbevelingen

De algemene aanbevelingen worden gedaan in het Jaarverslag of in voorkomend geval in de tussentijdse verslagen op basis van artikel 17 van het oprichtingsbesluit. Zij worden bijgevolg gericht tot de wetgevende en de uitvoerende macht. Met deze aanbevelingen beogen wij in eerste instantie verbetering van de wetgeving en de reglementen en oplossingen voor vastgestelde disfuncties.

Eerst komen de aanbevelingen van dit werkingsjaar aan bod. Daarna hernemen wij de aanbevelingen uit de Jaarverslagen van 2009 tot 1999 en vermelden het gevolg dat eraan gegeven werd.

De suggesties

In de dagelijkse klachtenbehandeling stoten wij soms op praktijken bij de pensioendiensten die naar de algemene normen van goed bestuur kunnen verbeterd worden.

Wanneer wij dergelijke vaststellingen doen, suggereren wij de pensioendienst om zijn praktijken aan te passen.

De suggesties worden gedaan aan de pensioendiensten in het kader van de dossierbehandeling. De meest relevante suggesties worden eveneens opgenomen in het Jaarverslag.

De aanbevelingen 2010

De algemene aanbevelingen

Algemene aanbeveling 2010/1 *Inzake de toepassing van het principe van de eenheid van loopbaan: zoals de wet het voorziet toelaten om de minst voordelige overtallige jaren uit de loopbaan weg te laten, ongeacht of deze jaren in het stelsel der werknemers of zelfstandigen gepresteerd werden – zie p.66 voor een grondige studie*

De wet van 11 mei 2003 heeft een belangrijke wijziging aangebracht in het principe van de eenheid van loopbaan. Wanneer het totaal van de loopbaanbreuken de eenheid overschrijdt, worden de minst voordelige jaren uit de loopbaan als werknemer of zelfstandige weggelaten zodat de totale loopbaan teruggebracht wordt tot de eenheid. Het doel van deze wettelijke bepaling is om aan de gepensioneerde het hoogst mogelijke pensioenbedrag toe te kennen ongeacht het feit of hij een homogene of een gemengde loopbaan heeft.

Het uitblijven van een uitvoeringsbesluit van deze wet maakt tot vandaag de toepassing door de betrokken pensioendiensten (RVP en RSVZ) onmogelijk.

Het College beveelt dan ook aan de bevoegde overheden aan om alle noodzakelijke maatregelen te nemen om de teksten van de uitvoeringsbesluiten van de wet van 11 mei 2003 zo snel mogelijk in het Belgisch staatsblad te publiceren en om na te gaan of er aan de bepalingen een terugwerkende kracht kan gegeven worden.

Algemene aanbeveling 2010/2 *Inzake de beperking van het overlevingspensioen tot het bedrag van de IGO tijdens de periode van cumulatie met een vervangingsinkomen: de bepalingen die deze beperking regelen in die zin aanpassen zodat duidelijk gesteld wordt of er al dan niet moet overgegaan worden tot de aanpassing van het beperkte bedrag van het overlevingspensioen tijdens de periode van cumulatie met een vervangingsinkomen aan de evolutie van het bedrag van de IGO buiten index – zie p.164 voor een grondige studie*

Het overlevingspensioen in de regeling voor werknemers, zelfstandigen of in de openbare sector kan gedurende een periode van maximaal twaalf maanden gecumuleerd worden met een vervangingsinkomen. In de drie stelsels stelt een identieke bepaling dat het bedrag van het overlevingspensioen gedurende deze periode beperkt moet worden tot het bedrag van de IGO.

In tegenstelling tot de PDOS en het RSVZ komt de RVP op basis van deze identieke bepalingen tot een verschillende werkwijze. De RVP meent immers dat het overlevingspensioen voor de ganse periode moet beperkt worden tot het bedrag van de IGO zoals dit vastgesteld en betaalbaar was op de begindatum van de cumulatie van het overlevingspensioen met een vervangingsinkomen. De PDOS en het RVSZ laten het bedrag van het beperkte overlevingspensioen mee evolueren met de evolutie van de IGO tijdens deze periode.

Deze verschillende houding is voor de gepensioneerden wiens overleden partner een gemengde loopbaan had verwarrend en geeft aanleiding tot veel onzekerheid.

Het College beveelt dan ook aan om de bepalingen die de beperking van het overlevingspensioen tot het bedrag van de IGO regelen in die zin aan te passen zodat duidelijk gesteld wordt of er al dan niet moet overgegaan worden tot de aanpassing van het beperkte bedrag van het overlevingspensioen tijdens de periode van cumulatie met een vervangingsinkomen aan de evolutie van het bedrag van de IGO buiten index.

Algemene aanbeveling 2010/3 Inzake de wijze van het indienen van een aanvraag, de datum van de aanvraag, de ingangsdatum van het pensioen vóór de leeftijd van 65 jaar en de regels inzake de polyvalentie in het stelsel van de DOSZ: de bepalingen van de wet van 17 juli 1963 duidelijk maken zodat er op die vlakken geen juridische onzekerheid meer bestaat – zie p.158 voor een grondige studie

In het pensioenstelsel van de wet van 17 juli 1963 is de normale pensioenleeftijd vastgesteld op 65 jaar voor alle aangeslotenen (mannen en vrouwen). De wetteksten (artikel 20, 4de lid) bepalen dat het pensioen ten vroegste verschuldigd is vanaf de leeftijd van 65 jaar en in geen geval voor de datum van de aanvraag.

Voor de aanvragen die tot doel hebben het pensioen vervroegd, ten vroegste 5 jaren voor de leeftijd van 65 jaar zoals voorzien in artikel 20, 5de lid, te bekomen voorziet de wet geen bijzondere modaliteiten.

Dit wettelijk vacuüm is een bron van juridische onzekerheid in die zin dat door het gebrek aan duidelijke en precieze regels verschillende interpretaties naast mekaar kunnen bestaan tussen dewelke geen enkele jurisprudentie toelaat een beslissing te nemen.

Voorts bevat de huidige reglementering geen duidelijke bepalingen inzake de wijze van het indienen van een aanvraag, de datum waarop een aanvraag kan ingediend worden, de vaststelling van de ingangsdatum van het pensioen vóór de leeftijd van 65 jaar, de polyvalentie.

Het College beveelt aan de bevoegde overheden aan om de wet van 17 juli 1963 in die zin te wijzigen dat het duidelijk is hoe de ingangsdatum van de pensioenen die aangevraagd worden vóór de leeftijd van 65 jaar moet vastgesteld worden, meer bepaald door te verduidelijken of een terugwerkende kracht aan de aanvraag kan gegeven worden of echter dat de ingangsdatum de datum van de aanvraag niet mag voorafgaan.

Het College beveelt verder aan om in de wetgeving alle nuttige wijzigingen aan te brengen zodat er geen twijfel meer is over de wijze waarop een aanvraag kan ingediend worden, de datum van de aanvraag, de ingangsdatum van het pensioen vóór de leeftijd van 65 jaar en de regels inzake polyvalentie.

De officiële aanbevelingen

Dit jaar heeft het College van de ombudsmannen geen officiële aanbevelingen aan de pensioendiensten gericht.

De aanbevelingen 2009 tot 1999

Officiële aanbeveling 2009/1

Inzake de toekenning van de IGO bij verblijf in het buitenland moet de RVP zich strikt houden aan de wettelijke bepalingen die enkel stellen dat de gerechtigde op een IGO zijn "hoofdverblijfplaats" in België moet hebben. Inzake de controle op de betaalbaarheid kan de RVP zich wel baseren op feitelijke gegevens waarover hij beschikt.

De RVP stemt ermee in om, doch enkel op voorwaarde dat het verblijf in het buitenland gemeld wordt aan de RVP, steeds een toekenningsbeslissing te nemen eventueel met niet betaalbaarstelling van het recht gelet op het verblijf in het buitenland.

Hiermee maakt de RVP in deze gevallen bij de controles op het verblijf in het buitenland een duidelijk onderscheid tussen de voorwaarden inzake toekenning en betaling zoals de wettelijke bepaling het voorschrijft.

Betrokkene die na een verblijf in het buitenland terugkeert naar België moet geen nieuwe aanvraag meer indienen. Hij moet de RVP nog wel inlichten om de betaling te verkrijgen, voor zover hij uiteraard aan de betalingsvoorwaarden voldoet.

Algemene aanbeveling 2009/1

Inzake de werkelijke ingangsdatum van het pensioen op het ogenblik van de toekenning of op het ogenblik van de betaling: een einde stellen aan de rechtsonzekerheid ingevolge de uiteenlopende interpretaties naargelang het pensioenstelsel

Voorafgaandelijke opmerking: indien in het hier navolgende aangehaald geval de werkelijke ingangsdatum van het pensioen zou vastgesteld worden op het ogenblik van de betaling van het pensioen zou het probleem inzake toegelaten activiteit zich niet gesteld hebben.

In een antwoord op een schriftelijke vraag in de Kamer van Volksvertegenwoordigers¹ antwoordde de Minister van Pensioenen:

"1. In antwoord op de vraag deel ik mede dat de problematiek betreffende de cumulatierегeling voor de pensioenen in de overheidssector mij wel bekend is. De cumulatie van pensioenen van de overheidssector met inkomsten voortvloeiend uit de uitoefening van een beroepsactiviteit of met een vervangingsinkomen wordt geregeld door de wet van 5 april 1994 (Belgisch Staatsblad 7 mei 1994).

¹ Vr. en Antw., Kamer van Volksvertegenwoordigers, 2e zitting van de 53e zittingsperiode 2010-2011, vraag nr.5 van de heer Tanguy Veys van 3 september 2010 (N) "Pensioen van 65-plussers in het onderwijs.", Bull. Nr. 5 van 8 november 2010, p. 68

Als basisprincipe geldt dat de inkomsten uit beroepsactiviteiten worden vergeleken met jaargrenzen die verschillen naargelang de aard van de beroepsactiviteit, de aard van het pensioen (rust- of overlevingspensioen) en het al dan niet bestaan van kinderlast.

Zo mag bijvoorbeeld een pensioen in de overheidssector gecumuleerd worden met inkomsten uit een beroepsactiviteit voor zover de bruto beroepsinkomsten voor de kalenderjaren die volgen op dat waarin de leeftijd van 65 jaar wordt bereikt, niet meer bedragen dan 21.436,50 euro per kalenderjaar (zonder kinderlast).

Overschrijding van de jaargrenzen leidt tot vermindering of schorsing van de uitbetaling van het pensioen. Wordt de jaargrens overschreden met 15% of meer, dan wordt de uitbetaling van het pensioen voor het betrokken kalenderjaar volledig geschorst. Een overschrijding van de jaarnorm met minder dan 15% heeft een vermindering van het pensioen tot gevolg naar rato van het percentage waarmee de inkomsten de jaargrens overschrijden.

In afwijking op het voornoemd basisprincipe van de toegestane jaargrenzen worden voor het kalenderjaar waarin het pensioen aanvangt de jaarnormen verminderd op basis van het evenredigheidsprincipe door ze te vermenigvuldigen met een breuk waarvan de noemer 12 is en de teller gelijk is aan het aantal maanden waarin het recht op pensioen loopt. Een uitbreiding van dit evenredigheidsprincipe naar de volgende kalenderjaren door jaarnormen te toetsen aan de tewerkstellingsperiode die samenloopt met het recht op pensioen leidt tot complexe pensioensituaties aangezien de pensioentitularis in dat geval voortdurend zijn cumulatietoestand kan wijzigen.

In de praktijk betekent dit dat een gepensioneerde in de overheidssector na zijn oppensioenstelling vanaf de leeftijd van 65 jaar, bij het aanvaarden van een opdracht als contractueel personeelslid, het risico loopt dat de uitbetaling van zijn rustpensioen geschorst wordt tot het einde van een bepaald kalenderjaar wanneer de inkomsten de toegelaten grenzen met ten minste 15% overschrijden, zelfs indien hij die activiteit geruime tijd vóór het einde van dat jaar zou stopzetten.

Dergelijke praktijk lijkt mij niet logisch temeer omdat die haaks staat op het regeringsbeleid tot aanmoediging van een hogere activiteitsgraad en de loopbaanverlenging.

De complexe cumulatieregelgeving en de verschillen die ter zake bestaan tussen de verschillende pensioenstelsels, hebben steeds mijn volle aandacht en interesse genoten.

2. a) en b) Ik heb daarom een werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van de drie grote pensioenadministraties gevraagd een verslag op te stellen met aanduiding van de moeilijkheden en anomalieën in de bestaande wetgeving.

Een aantal voorstellen tot vereenvoudiging en harmonisatie van de cumulatieregels worden door mijn medewerkers onderzocht op hun haalbaarheid en op de budgettaire impact die dergelijke maatregelen met zich zouden meebrengen.

De eventuele toekomstige hervorming van de cumulatieregels zou moeten steunen op de volgende principes:

- een harmonisering van de cumulatieregels in de drie wettelijke pensioenstelsels;
- de tewerkstellingsperioden tijdens dewelke de uitbetaling van het pensioen (geschorst) werd leiden tot een verhoging van het pensioenbedrag;
- een meer efficiënte en doeltreffender controle op de toegelaten arbeid.

Het was mijn bedoeling om tijdens de vorige legislatuur zeer concrete maatregelen voor te stellen die voor de gepensioneerden een vereenvoudiging en verbetering zouden betekenen. Gelet op het ontslag van de regering en de beperkte bevoegdheden waarover ik als minister van Pensioenen momenteel beschik, kunnen voorlopig geen maatregelen getroffen worden. Het spreekt voor zich dat ook deze problematiek onder de aandacht zal moeten worden gebracht van de minister van Pensioenen in de volgende regering.

In afwachting van een eventueel wetgevend initiatief in deze materie is het van het grootste belang dat de werkgever die een gepensioneerde in dienst neemt of verder in dienst houdt deze vooraf informeert betreffende de eventuele gevolgen voor de uitbetaling van het pensioen.

Met betrekking tot de personeelscategorie waarnaar in de vraag wordt verwezen, acht ik het nuttig de aandacht te vestigen op de omzendbrief van 25 september 2009 (laatste wijziging) met referte PERS/2009/11 van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Agentschap voor onderwijsdiensten.

De werknemer zelf kan uiteraard de noodzakelijke info opvragen bij de betrokken pensioenadministratie of diens website raadplegen.

Tenslotte wens ik de aandacht te vestigen op de audit die door het Rekenhof in een recent verleden in verband met deze kwestie werd gedaan. De conclusies hiervan werden opgetekend in het Verslag van het Rekenhof aan de Kamer van volksvertegenwoordigers (april 2010) (Parl. St., Kamer, 2009-2010, 52K2533/002).

Algemene aanbeveling 2009/2

Inzake vrijwillige regularisatiebijdragen betaald na de betekening van de pensioenbeslissing en de toekenning na de ingangsdatum van het pensioen van een gelijkstelling die niet onderworpen is aan de betaling van bijdragen: de ambtshalve herziening van het pensioen in de regeling voor zelfstandigen mogelijk maken

Algemene aanbeveling 2009/3

Inzake toegelaten arbeid: enerzijds duidelijk in de pensioenreglementering definiëren wat verstaan moet worden onder “beroepsinkomen” en “per kalenderjaar” en anderzijds alle conclusies trekken uit de interpretatie die de voorkeur zal genieten meer bepaald inzake het (enkel en dubbel) vakantiegeld

Algemene aanbeveling 2008/1

Inzake de verjaringstermijn voor de terugvordering van onverschuldigd betaalde bedragen – Verschillende termijn bij de DOSZ ten opzichte van de termijn bij de andere pensioendiensten – Harmonisering wenselijk

In een antwoord op een schriftelijke vraag in de Kamer van Volksvertegenwoordigers² antwoordde de Minister van Pensioenen:

“Het jaarverslag 2008 van het College van de Ombudsmannen voor de Pensioenen heeft inderdaad bedenkingen bij de ongelijke behandeling van de verzekerden met een pensioen bij de Dienst voor de overzeese sociale zekerheid enerzijds en de verzekerden met een pensioen bij een van de andere regelingen anderzijds. Deze ongelijkheid slaat op de verjaringstermijn van de terugvordering van de onverschuldigde betalingen.

De huidige tekst van artikel 61 van de wet van 17 juli 1963 betreffende de overzeese sociale zekerheid werd ingevoegd in 1996 en de daarin opgenomen verjaringstermijnen stemden toen overeen met degene die van toepassing waren in de Belgische regelingen van sociale zekerheid.

De bijzondere verjaringstermijn van vijf jaar werd in 2006 teruggebracht tot drie jaar in de grote pensioenregelingen, behalve in de regeling van de overzeese sociale zekerheid. Deze vergetelheid leidt inderdaad tot een verschillende behandeling van sociaal verzekerden.

Om die reden acht ik het in dit geval opportuun om gevolg te geven aan de aanbeveling van het College van Ombudsmannen om de wetgeving aan te passen.

Ik zal de Administratie opdracht geven de nodige wijzigingsbepalingen te ontwerpen.

² Vr. en Antw., Kamer van Volksvertegenwoordigers, 4de zitting van de 52^e zittingsperiode 2009-2010, vraag nr. 12 van mevrouw Leen Dierick van 28 december 2009 (N) “Onverschuldigd betaalde bedragen – Verjaringstermijn inzake de terugvordering (SV 41)”, Bull. Nr. 96 van 1 maart 2010, p. 288

Deze zullen worden opgenomen in het eerstvolgende wetsontwerp houdende sociale of diverse bepalingen.

In de mate van wat mogelijk is in de begroting zal deze wijziging rekening houden met het feit dat de verjaringstermijn in 2006 van vijf tot drie jaar is teruggebracht in de algemene regeling voor werknemers, zelfstandigen en in de openbare sector.”

Algemene aanbeveling 2008/2

Inzake de wettelijke onmogelijkheid in het pensioenstelsel van de openbare sector om het overlevingspensioen van een eerste echtgenoot opnieuw te bekomen vóór het overlijden van de tweede echtgenoot, zelfs in het geval van echtscheiding – Verschil in behandeling tussen de pensioenstelsels

Algemene aanbeveling 2007/1

Inzake het wegwerken van ongewenste effecten van de wetgeving betreffende de pensioenbonus in het stelsel der werknemers en zelfstandigen in het geval van een gemengde loopbaan in de jaren die de ingangsdatum van het pensioen voorafgaan

Zie Jaarverslag 2008, p. 199

Algemene aanbeveling 2007/2

Inzake het wegwerken van de ongelijke behandeling van de cumulatie van een pensioen met een uitkering wegens loopbaanonderbreking of tijdskrediet teneinde palliatieve zorgen te verstrekken, voor ouderschapsverlof of voor het bijstaan of verstrekken van verzorging aan een lid van het gezin in de openbare sector enerzijds en in het stelsel der werknemers of zelfstandigen anderzijds

Algemene aanbeveling 2007/3

Inzake het wegwerken van de uiteenlopende gevolgen van een cumulatie van een overlevingspensioen met een vervangingsinkomen in het pensioenstelsel van de werknemers, zelfstandigen en in de openbare sector – Actualisatie

Zie Jaarverslag 2008, p. 200

Algemene aanbeveling 2006/1

Inzake de verzaking aan de terugvordering van een schuld voorziet de wet deze mogelijkheid niet voor de Pensioendienst voor de Overheidssector (PDOS) terwijl deze mogelijkheid bestaat via de Raad voor uitbetaling van de voordelen in de stelsels van de werknemers en van de zelfstandigen

Zie Jaarverslag 2009, p. 124 en Jaarverslag 2007 p. 165

Algemene aanbeveling 2004/1

Inzake de inkomensgrenzen voor de cumulatie van een pensioen met een beroepsactiviteit: in alle pensioenregelingen zoals vroeger hetzelfde criterium hanteren om het al dan niet toegelaten karakter van de beroepsactiviteit te evalueren, ofwel gaat het om de inkomsten per kalenderjaar ofwel gaat het om de inkomsten verworven gedurende de periode van effectieve beroepsactiviteit die respectievelijk vergeleken worden met een jaargrens of een pro rata van die jaargrens

Zie Jaarverslag 2007, p. 166

Algemene aanbeveling 2004/2

Inzake de cumulatie van rustpensioenen van de openbare sector met een beroepsactiviteit: zoals in de regeling voor werknemers en zelfstandigen en bij voorkeur met terugwerkende kracht tot 1 januari 2002, in het jaar waarin de gepensioneerde 65 jaar wordt, het jaarinkomen vergelijken met een individuele jaargrens in functie van de verjaardag

Zie Jaarverslag 2007, p. 167 en Jaarverslag 2006, p. 188

Algemene aanbeveling 2004/2 Actualisatie en uitbreiding

Inzake de inkomensgrenzen voor de cumulatie van een pensioen met een beroepsactiviteit: overgaan tot een harmonisering inzake toegelaten arbeid in de drie stelsels

Zie Jaarverslag 2007, p. 167, Jaarverslag 2006, p. 189 en Jaarverslag 2005, p. 148

Algemene aanbeveling 2004/3

Inzake het minimumpensioen voor een gemengde loopbaan in de regeling voor werknemers: dit minimumpensioen mee laten evolueren met het minimumpensioen voor zelfstandigen

Zie Jaarverslag 2007, p. 167

Algemene aanbeveling 2004/4

Inzake de loopbaanvoorwaarde gesteld voor de opening van het recht op een vervroegd rustpensioen: in de pensioenregeling voor de zelfstandigen dezelfde samentelling van de Belgische loopbaan jaren met loopbaan jaren in het buitenland mogelijk maken als deze in de werknemersregeling en met dezelfde terugwerkende kracht

Zie Jaarverslag 2005, p. 152

Algemene aanbeveling 2004/5

Inzake de bevoegdheid van de Hoven en de Rechtbanken voor betwistingen in verband met de wettelijke pensioenen: de Arbeidsgerechten ook bevoegd maken voor de ambtenarenpensioenen of rond deze problematiek een haalbaarheidsstudie uitvoeren

Op 21 april 2009 stelde het Hof van Beroep te Antwerpen in een zaak met betrekking tot de PDOS volgende prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof³:

“Schendt artikel 1017, lid 2, Gerechtelijk Wetboek de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in zover het haar toepassing beperkt tot de overheid of de instelling belast met het toepassen van de wetten en verordeningen bedoeld in artikel (579,6°), 580, 581 en 582, 1° en 2° en niet uitbreidt tot de overheid of de instellingen belast met het toepassen van de gelijkaardige wetten en verordeningen inzake de sociale zekerheid van het overheidspersoneel?”

Het Hof zegt voor recht:

“Artikel 1017, tweede lid van het Gerechtelijk Wetboek schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in zoverre niet erin is voorzien dat, behalve wanneer het geding roekeloos of tergend is, de overheid of de instelling belast met het toepassen van de wetten en de verordeningen betreffende de sociale zekerheid van het statutair personeel van de openbare sector die gelijkwaardig zijn met de in artikel 580, 2° van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde wetten en verordeningen betreffende de sociale zekerheid van werknemers ter zake van vorderingen ingesteld door de sociaal verzekerden, steeds in de kosten wordt verwezen.”

Zie ook Jaarverslag 2005, p. 153

Dit recente Arrest sterkt het College in zijn overtuiging dat er een ongeoorloofd onderscheid, om niet te zeggen één of meerdere discriminaties, bestaan tussen de gepensioneerden in de openbare sector en de gepensioneerden uit de privé-sector voor wat betreft de voorwaarden tot toegang tot het gerecht, meer bepaald inzake de bevoegde rechtbanken en de geldelijke gevolgen.

Het College herhaalt met aandrang zijn algemene aanbeveling 2004/5.

Algemene aanbeveling 2003/1

Inzake de ingangsdatum van het rustpensioen dat laattijdig aangevraagd wordt door gerechtigden die in het buitenland wonen: het pensioen altijd laten ingaan op de eerste dag van de maand volgend op die waarin de pensioenleeftijd bereikt werd

Zie Jaarverslag 2007, p. 168 en Jaarverslag 2008, p. 202

Algemene aanbeveling 2003/2

Inzake het drempelbedrag waaronder een pensioen als werknemer of zelfstandige niet toegekend wordt: in geval van gemengde loopbaan als werknemer en zelfstandige het pensioen dat kleiner is dan het drempelbedrag toch toekennen als de som van de pensioenen als werknemer en zelfstandige het drempelbedrag overschrijdt

Zie Jaarverslag 2006, p. 191

---

³ Arrest 18/2010 van 25 februari 2010

Algemene aanbeveling 2003/2 Actualisatie en uitbreiding

Inzake het drempelbedrag waaronder een pensioen niet toegekend wordt: uitbreiding tot alle mogelijke situaties

Zie Jaarverslag 2006, p. 191

Algemene aanbeveling 2003/3

Inzake oudere werknemers die een beroepsactiviteit als zelfstandige beginnen om aan de werkloosheid te ontsnappen: bij een terugkeer naar de werkloosheid de gelijkstelling van deze nieuwe periode van werkloosheid met een periode van beroepsactiviteit mogelijk maken op basis van het laatst verdiende loon als werknemer

Zie Jaarverslag 2005, p. 156

Algemene aanbeveling 2003/4

Inzake de inkomensgarantie voor ouderen (IGO): onderzoeken of de IGO vatbaar moet blijven voor beslag wegens het niet of onvolledig betalen van het onderhoudsgeld aan de uit de echt gescheiden echtgenoot

Zie Jaarverslag 2004, p. 161

Algemene aanbeveling 2003/5

Inzake de betaling van de pensioenen in het buitenland: de betaling op een persoonlijke rekening bij een financiële instelling mogelijk maken in zoveel mogelijk landen

Zie Jaarverslag 2008, p. 98, Jaarverslag 2007, p. 170-171, Jaarverslag 2005, p. 157-159 en Jaarverslag 2004, p. 162-163

Algemene aanbeveling 2002/1

Inzake gelijkstelling in de pensioenregeling voor werknemers: na overdracht van bijdragen van de werknemersregeling naar de openbare sector, de gelijkgestelde periodes in de werknemersregeling blijven berekenen op basis van de werkelijk verdiende lonen als werknemer die ingeschreven waren op de individuele rekening

Algemene aanbeveling 2002/2

Inzake cumulatie van pensioenen met vervangingsinkomens: zoals in de regeling voor werknemers en die voor zelfstandigen, ook in de regeling voor de openbare sector het pensioen slechts schorsen gedurende de periode dat de gepensioneerde een vervangingsinkomen geniet

Zie Jaarverslag 2007, p. 172 en Jaarverslag 2006, p. 192

Algemene aanbeveling 2002/3

Inzake het principe van de eenheid van loopbaan: dit principe opheffen bij samenloop van een pensioen als werknemer en/of zelfstandige met een pensioen van de DOSZ dat gevestigd is met vrijwillige bijdragen

Algemene aanbeveling 2002/4

Inzake de Inkomensgarantie voor ouderen (IGO): de wet zo aanpassen dat voor de personen opgenomen in hetzelfde rusthuis, rust- en verzorgingstehuis of psychiatrisch verzorgingstehuis de bestaansmiddelen en de pensioenen niet gedeeld worden door het aantal personen dat dezelfde hoofdverblijfplaats deelt

Zie Jaarverslag 2004, p. 164

Algemene aanbeveling 2002/5

Inzake de toegelaten beroepsactiviteit voor gepensioneerden: de sanctie wegens het niet afleggen van een voorafgaande verklaring afschaffen of beperken tot één twaalfde van het jaarinkomen uit beroepsactiviteit

Zie Jaarverslag 2007, p. 173, Jaarverslag 2006, p. 194 en Jaarverslag 2005, p. 148

Algemene aanbeveling 2002/6

Inzake het supplement minimum in de openbare sector: onderzoeken of de huidige cumulatierегeling voor een winstgevende activiteit als zelfstandige kan/moet behouden blijven. De huidige regeling maakt de uitoefening van een beperkte activiteit als zelfstandige quasi onmogelijk omdat er rekening gehouden wordt met het bruto-inkomen als zelfstandige

Zie Jaarverslag 2005, p. 148 en 160

Algemene aanbeveling 2001/1

Inzake indexering van de pensioenen in de openbare sector: onderzoeken of de ongelijke behandeling van gepensioneerden die vooraf betaald en gepensioneerden die na vervallen termijn betaald worden, kan/moet gehandhaafd blijven

Zie Jaarverslag 2002, p. 180

Algemene aanbeveling 2001/2

Inzake het gewaarborgd minimumpensioen in de openbare sector: onderzoeken of de wetgeving zodanig kan genuanceerd worden dat in geval van feitelijke scheiding beter rekening gehouden wordt met de werkelijke gezinstoestand van de gepensioneerde

Zie Jaarverslag 2003, p. 170

Algemene aanbeveling 2001/3

Inzake de pensioenbijslag voor zelfstandigen: een gemotiveerde beslissing met recht van beroep verplicht maken

Zie Jaarverslag 2002, p. 182

Algemene aanbeveling 2001/4

Inzake de ambtshalve herziening wegens "een dwaling omtrent het recht of de feiten" of wegens "een onregelmatigheid of materiële vergissing": de teksten in de pensioenregeling voor werknemers, de pensioenregeling voor zelfstandigen, het gewaarborgd inkomen voor bejaarden en de Inkomensgarantie voor ouderen met mekaar in overeenstemming brengen

Zie Jaarverslag 2003, p. 170

Algemene aanbeveling 2001/5

Inzake het herstellen van een fout die door de pensioendienst begaan is in het nadeel van de gerechtigde: in alle regelingen dezelfde terugwerkende kracht van het herstel invoeren

Zie Jaarverslag 2003, p. 170

Algemene aanbeveling 2000/1

Het invoeren van de wettelijke mogelijkheid om regularisatiebijdragen voor studieperiodes die vrijwillig betaald zijn en die uiteindelijk geen pensioenvoordeel opleveren, terug te betalen

Zie jaarverslag 2009, p. 127, Jaarverslag 2007, p. 174, Jaarverslag 2006, p. 196, Jaarverslag 2005, p. 161, Jaarverslag 2004, p. 166 en Jaarverslag 2002, p. 185

Algemene aanbeveling 2000/2

In de pensioenregeling voor zelfstandigen het onderzoek van de rechten op overlevingspensioen na de ontbinding van een nieuw huwelijk niet langer afhankelijk maken van een nieuwe aanvraag

Zie Jaarverslag 2008, p. 197 (Actualisatie) en Jaarverslag 2005, p. 162

Algemene aanbeveling 2000/3

Het opleggen van een specifieke informatieplicht aan de verzekeringsmaatschappijen en de pensioenfondsen die instaan voor de pensioentoezegging van instellingen van openbaar nut

Zie Jaarverslag 2001, p. 166

Algemene aanbeveling 2000/4

In het stelsel van de Overzeese sociale zekerheid en dat van de koloniale pensioenen ten laste van de Openbare Schatkist de gelijkstelling van de militaire diensten mogelijk maken

Zie Jaarverslag 2006, p. 198 en Jaarverslag 2001, p. 167

Algemene aanbeveling 2000/5

Het verduidelijken van het Handvest van de sociaal verzekerde: mogelijkheid of onmogelijkheid om termijnen inzake beslissing en betaling te compenseren

Algemene aanbeveling 2000/6

Het wijzigen van de regeling in het decreet van 28 juni 1957 houdende statuut van de Koloniale verzekeringskas zodanig dat de rechten op een pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot niet langer afhankelijk zijn van de inhoud van het vonnis of arrest van echtscheiding

Zie jaarverslag 2008, p. 206

Algemene aanbeveling 2000/7

Het aanstellen van informatieambtenaren bij de pensioendiensten

Zie Jaarverslag 2005, p. 164 en Jaarverslag 2004, p. 167

Algemene aanbeveling 1999/1

Aanpassing van de reglementering betreffende de betaling per overschrijving van de uitkeringen betaald door de Rijksdienst voor Pensioenen en de erop gebaseerde overeenkomsten

Zie Jaarverslag 2007, p.176

Algemene aanbeveling 1999/2

Het doorzichtiger maken van de besluitvorming van de Raad voor uitbetaling van de voordelen en het bevoegd maken van de Arbeidsgerechten voor betwistingen in verband met de motivering van de beslissing van de Raad

Zie Jaarverslag 2006, p. 199, Jaarverslag 2004, p. 169 en Jaarverslag 2000, p. 177

Algemene aanbeveling 1999/3

Het wegwerken van een verschil in de toepassing van het principe van de eenheid van loopbaan tussen de pensioenregeling voor werknemers en die voor zelfstandigen

Zie Jaarverslag 2001, p. 170 en Jaarverslag 2000, p. 178

Algemene aanbeveling 1999/4

Ambtshalve toekenning van de pensioenrechten bij het bereiken van de pensioenleeftijd

Zie Jaarverslag 2002, p. 187

De suggesties

Sinds 2003 vermelden wij in het Jaarverslag de suggesties waarop de pensioendiensten positief gereageerd hebben. Zij hebben tot doel de administratieve procedures te verbeteren of aan te passen.

Voor sommige suggesties vindt de lezer de context terug in de uitgebreide dossierbespreking in het Jaarverslag naar welk wij refereren. Andere suggesties zijn gedaan naar aanleiding van de klachtenbehandeling van dossiers die niet in een Jaarverslag ter sprake zijn gebracht maar die toch het vermelden waard zijn. Zij illustreren immers hoe soms met eenvoudige ingrepen de dienstverlening verbeterd kan worden.

Ter informatie. In ons Jaarverslag 2009 hebben wij de teller op nul gezet. Voor een volledig beeld van de suggesties dient de lezer de onderstaande lijst aan te vullen met de lijst opgenomen in ons Jaarverslag 2008, p. 176-186.

De toekenningsdiensten van de Rijksdienst voor pensioenen (RVP)

RVP toekenning 1

Wanneer de echtgenoot van een gepensioneerde een vervangingsinkomen geniet, wordt aan de gepensioneerde het pensioen als alleenstaande toegekend. Werd het vervangingsinkomen geschorst dan bleef de gepensioneerde het pensioen als alleenstaande ontvangen.

De RVP kent nu het gezinspensioen toe tijdens periodes van schorsing van werkloosheid van de echtgenoot. (JV 2008, p. 52-54)

RVP toekenning 2

De RVP kent een vakantiegeld toe in het jaar waarin het pensioen ingaat wanneer het pensioen volgt op een periode waarin de betrokkene een buitenlands vervangingsinkomen heeft ontvangen dat het gevolg is van een activiteit als werknemer onderworpen aan de Belgische sociale zekerheid. (JV 2008, p. 58-59)

RVP toekenning 3

In het kader van de pensioengarantie voor grenswerknemers moet de RVP voor de gevallen waarin een activiteit als ambtenaar in het buitenland bewezen wordt, nagaan of deze activiteit als ambtenaar geheel of gedeeltelijk als contractueel (= werknemer) werd uitgeoefend daar in dergelijk geval een pensioengarantie voor deze periode moet berekend worden. (JV 2008, p. 66-69)

RVP toekenning 4

Wanneer een persoon niet ingeschreven is in de bevolkingsregisters wordt het pensioen niet ambtshalve onderzocht op de leeftijd van 65 jaar. Dient een dergelijk persoon, die geen hoofdverblijfplaats heeft in België of geen gewoonlijk verblijf in België kan aantonen, zijn aanvraag in dan wordt het rustpensioen toegekend vanaf de eerste dag van de maand volgend op de 65ste verjaardag desgevallend met terugwerkende kracht. (JV 2009, p. 38-42)

RVP toekenning 5

Periodes van arbeidsongeschiktheid, tijdens dewelke de betrokkene geen ziekte- of invaliditeitsvergoeding heeft ontvangen omdat deze periode vergoed werd door een andere verzekeraar op basis van het gemeen recht maar tijdens dewelke de betrokkene wel voldeed aan de voorwaarde om een dergelijke vergoeding te bekomen (tenminste 66 % arbeidsongeschiktheid), worden gelijkgesteld met een periode van beroepsactiviteit voor de pensioenberekening. (JV 2009, p. 44-46)

RVP toekenning 6

In het online klachtenformulier van de RVP werd de buitenlandse postcode beperkt tot vier karakters, wat de standaard is voor een Belgische postcode.

Het online klachtenformulier werd aangepast en hierdoor is nu de buitenlandse postcode volledig zichtbaar, zowel online als op de geprinte versie.

RVP toekenning 7

In zijn onderrichting nr. 384 van 16 november 2010 vermeldt de RVP dat er op basis van de teksten van het generatiepact geen wettelijke basis is om een raming te maken voor het pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot.

Doch in het kader van een goede dienstverlening (Handvest van de sociaal verzekerde) maakt de RVP deze ramingen wel voor zover aan bepaalde voorwaarden voldaan is:

- de aanvrager is uit de echt gescheiden of in een echtscheidingsprocedure verwickeld of van tafel en bed of feitelijk gescheiden;
- de aanvraag gebeurt door betrokkene of zijn advocaat (in het kader van een echtscheidingsprocedure);
- de aanvrager moet in principe 55 jaar oud zijn.

Aanvragen die niet aan deze voorwaarden voldoen maken het voorwerp uit van een afzonderlijk onderzoek naar de ontvankelijkheid. (JV 2007, p. 77-78)

De betalingsdiensten van de Rijksdienst voor pensioenen (RVP)

RVP betaling 1

Door een wijziging van de vermeldingen op een internationale cheque worden problemen bij de inning van een cheque in Zweden vermeden. De naam van betrokkene wordt duidelijk weergegeven. (JV 2008, p.101-103)

RVP betaling 2

De RVP geeft de nodige instructies aan de diensten om in de toekomst onrechtmatige compensaties tussen schulden en achterstallen die niet op dezelfde periode betrekking hebben te voorkomen.

Indien tijdens een onderzoek van een dossier wordt vastgesteld dat een dergelijke compensatie plaatshad, wordt deze van ambtswege rechtgezet.

De RVP zal voortaan de gezamenlijk door de toekennings- en betaaldiensten betekende schorsing- en terugvorderingsbeslissingen beter motiveren. (JV 2009, p. 66-70)

RVP betaling 3

Vanaf het jaar 2010 wordt er voorzien in een afzonderlijke bedrijfsvoorheffingschaal voor het vaststellen van de bedrijfsvoorheffing op het vakantiegeld naargelang de gepensioneerde een gezinspensioen of een pensioen als alleenstaande ontvangt. (JV 2009, p. 71-73)

RVP betaling 4

De RVP hanteert in alle dossiers waarin intresten verschuldigd zijn in toepassing van het handvest van de sociaal verzekerde de wettelijke intrestvoet in sociale zaken van 7 %. (JV 2009, p. 73-74)

RVP betaling 5

Een nieuwe informaticatoepassing voorkomt het schorsen van het pensioen alvorens de betalingsopdracht van de maand van overlijden is verzonden zodat de langstlevende echtgenoot dit pensioenbedrag altijd ontvangt. (JV 2009, p.74-76)

RVP betaling 6

De echtgenoot van een gepensioneerde die een gezinspensioen geniet moet zijn inkomsten beperken tot de toegelaten grenzen.

Op de website wordt duidelijk vermeld dat het de leeftijd is van de echtgenoot die het grensbedrag bepaalt en niet de leeftijd van de gepensioneerde.

De Pensioendienst voor de overheidssector (PDOS)

PDOS 1

Bij de controle van de toegelaten activiteit als zelfstandige zal de PDOS in principegevallen beroep doen op het RSVZ, ook de NMBS zet een dergelijke samenwerking op. (JV 2008, p.124-127 en p. 173-175)

PDOS 2

Door de programmawet van 8 juni 2008 is vanaf 1 januari 2009 de wettelijke intrestvoet in sociale zaken vastgesteld op 7 % zelfs indien de sociale bepalingen verwijzen naar de wettelijke intrestvoet in burgerlijke zaken (5,5 % in 2009) en voor zover er niet uitdrukkelijk van afgeweken wordt in de sociale bepalingen.

Na onze interventie passen de PDOS en de RVP deze wettelijke intrestvoet toe voor het jaar 2009. De PDOS voegde echter een voorwaarde toe voor de dossiers die hij moest herzien omdat hij oorspronkelijk de wettelijke intrestvoet van 5,5 % (in 2009) had toegepast.

Om praktische redenen en om de betaling van te kleine bedragen te vermijden zou de PDOS enkel een bijstorting uitvoeren indien er een verschil van tenminste 10 euro is.

De PDOS wijzigde op onze vraag zijn standpunt en berekent de intresten in strikte overeenstemming met de toepasselijke regelgeving. (JV 2009, p.73-74)

PDOS 3

Het koninklijk besluit van 20 januari 2010 breidt vanaf 1 april 2010 de polyvalentie van de pensioenaanvraag, de validatie van de pensioenaanvraag en de invloed van het ambtshalve onderzoek op het onderzoek in een ander stelsel gevoelig uit. (JV 2006, p.69 en JV 2007, p.90-96)

Ook in de regeling voor werknemers en zelfstandigen heeft dit gevolgen inzake de polyvalentie van de aanvraag of het ambtshalve onderzoek.

PDOS 4

De begrafenisvergoeding en eventuele pensioenachterstallen na overlijden worden ambtshalve betaald aan de langstlevende echtgenoot. Indien er geen langstlevende echtgenoot is, moet de begrafenisvergoeding en eventuele pensioenachterstallen gevraagd worden door de nalatenschap binnen het jaar na het overlijden. Zonder aanvraag binnen het jaar na het overlijden zijn deze achterstallen vervallen.

Het is voor de nalatenschap haast onmogelijk te weten dat er pensioenachterstallen bestaan.

Het formulier dat de PDOS stuurt naar de personen die de begrafenisvergoeding aanvragen maakt voortaan melding van de verplichting om binnen het jaar na het overlijden pensioenachterstallen aan te vragen. De PDOS wijst er ook op dat het recht vervalt na het verstrijken van deze termijn.

Het Rijksinstituut voor de Sociale verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ)

RSVZ 1

Het pensioen kan betaald worden zonder dat de betrokkene het ontvangen vervangingsinkomen, waaraan hij verzaakt heeft, volledig heeft terugbetaald. (JV 2008, p.132-135)

In tegenstelling tot de RVP eiste het RSVZ van de betrokkene die verzaakte aan zijn vervangingsinkomen dat hij de terugbetaling van dit vervangingsinkomen onmiddellijk, volledig en effectief deed vooraleer het pensioen betaalbaar te stellen. Het RSVZ laat nu ook een recuperatie op pensioenachterstallen toe.

RSVZ 2

In de beslissing tot terugvordering van onverschuldigde betalingen vermeldt het RSVZ voortaan ook de wettelijke bepalingen en hun inhoud waarop een inbreuk werd gepleegd. (JV 2008, p. 140-145)

RSVZ 3

Het RSVZ zal voortaan de verwerping op het recht op pensioen voor periodes van vrijstelling van bijdragen beter motiveren en het heeft de motivering en de leesbaarheid van zijn beslissingen verbeterd wanneer meerdere opeenvolgende berekeningen gelijktijdig worden betekend. (JV 2008, p.145-148)

RSVZ 4

Het RSVZ herinnert het belang van het aanbieden van excuses aan de verantwoordelijken van de pensioendiensten. (JV 2008, p. 89-94)

RSVZ 5

Het RSVZ herzielt, in alle gevallen waarin dit materieel mogelijk is, ambtshalve de berekening van het overlevingspensioen dat aanvankelijk niet betaalbaar was ingevolge de cumulatie met een rustpensioen op het moment dat dit overlevingspensioen dermate stijgt dat het ondanks de cumulatieregel gedeeltelijk betaalbaar wordt. (JV 2009, p. 96-99)

RSVZ 6

Voor residenten in het buitenland wordt de administratieve praktijk waarbij de echt verklaring van de gegevens op het aanvraagformulier door de gemeentelijke overheid van de woonplaats aanvaard wordt, uitgebreid tot alle landen die onder het toepassingsgebied vallen van de Europese Verordening EEG nr. 883/2004 en tot de landen waarmee België een overeenkomst inzake sociale zekerheid heeft. (JV 2009, p. 103-104)

Centrale Dienst der Vaste Uitgaven (CDVU)

CDVU 1

De informatiefolder “De betaling van uw overheidspensioen” biedt duidelijkere inlichtingen inzake de bescherming tegen beslag van de pensioenen gestort op rekening. (JV 2008, p. 160-161)

CDVU 2

De CDVU past zijn informaticaprogramma aan om de forfaitaire verminderingen op de bedrijfsvoorheffing voor personen ten laste ouder dan 65 jaar te kunnen toepassen. (JV 2009, p. 106-107)

CDVU 3

De betalingsfiches die melding maken van de perequatie van het pensioen stemmen meer overeen met de werkelijkheid door de vermelding van een verhoging van het “basisbedrag” van het pensioen in de plaats van een verhoging van het pensioen omdat door toepassing van de bedrijfsvoorheffingschalen sommige gepensioneerden netto minder pensioen ontvingen. (JV 2009, p. 107-108)

CDVU 4

Naast de RVP, het RSVZ en de DOSZ heeft nu ook de CDVU een Handvest van de gebruiker uitgewerkt en op zijn website gepubliceerd. De PDOS werkt nog aan zijn klantencharter. (JV 2008, p. 84-88)

Dienst voor overzeese Sociale Zekerheid (DOSZ)

DOSZ 1

Gelet op de grote hoeveelheid aanvragen tot de toekenning van een toelage voor de legerdienst, als gevolg van een nieuwe wetgeving, en de hierdoor veroorzaakte lange behandelingstermijn van deze aanvragen heeft de DOSZ spontaan intresten van rechtswege toegekend in toepassing van het Handvest van de sociaal verzekerde. (JV 2008, p. 165-170)

DOSZ 2

Het vakantiegeld bij de DOSZ is aanvullend en wordt enkel betaald indien de gepensioneerde geen ander vakantiegeld heeft ontvangen of indien het bedrag van dat vakantiegeld lager ligt dan het bedrag van het vakantiegeld van de DOSZ. De DOSZ stemt ermee in om in overleg met de RVP een sluitende geïnformatiseerde werkwijze te ontwikkelen zodat de gepensioneerden niet meer jaarlijks moeten aangeschreven worden.

